

Efesus

¹ Eta, Kótóné ama kisipa mole ala sya furaalu, Yesu Kerisoné fo erále fae yóló doteyale whị *aposel* Pol-né dapó. Yálo i dere aşeta, dią Efesus be huluamó Talené kae sóró beteró betere so whị Yesu Keriso tuámó bitu, ama ala eró tare so whípaae dapó. ² Dañé Aya Kótóró dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisotamoné häle hamokoróló tao sere alaró hosaa muni deyóló mo dua betere alatamo dią tuapaae erópóló yae.

Keriso tuámó betepa Dęi Kepe Wisiné häle mótu betere ala

³ Dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisoné Alima Kótóné dą hepen bemó naalema tuámó betepa kilitu, ama hepen be tuámó muó mole wisi wisi ala dąné kepe bete tuapaae eró beterapó. Atérapa, Kótóné ama doi betą hale sóró horótú betaе. ⁴ Ti noatepae, i haeró yó mole ąlatamo aleyaai teópatei, dą ama keletómó me dowi alakélé ini, mo kae so whị beterópóló, dą ama so whípóló sókó sóró Yesu Keriso tuámó beteralepó. ⁵ Atéreteita häle meipó. Dą betaaiapatei dąpaae yaala sókó furaalu, ama kisipané yaaire ala häsökó feni, motóró dokonóturaalu, Yesu Kerisoné yale alanétei, dą Kótóné ama naale senaletóró aleróló beteraaire ala ama taketitei tukóló munélipakalepó. ⁶ Dą atéró ama yaala sókó fale naale tuámó betepa, ama mo kae ere dę fąane hamokoróló tao sere ala dąpaae häle meló betereteiné, ama doi betą hale sóró horótú betaе. ⁷⁻⁸ Dą ą tuámó betepa,

Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala mo ti fəfaneteiné, dənē yale dowi alamó melaai yale kwia ama tokóló aluróturaalu, ama fəkené də dupuróló beteralepó. Ai ala tómó tué tiki fosó fosóre alaró fo bete diriyóló tué dere alatamo mo turó melalepó. ⁹ Atéró, ama eraai kisipa mole ala kinóló moletei, dənē kolóló tué yópóló həkeamó yó melalepó. Ai yó melale alarape mené əpaae yae yóló səni, mo ama kisipa mole alatóró naalema Yesu Kerisoné erópóló yalepó. ¹⁰ Ai alarape teó erótú bitutei, ama eraaire ala fea eraté fóló ke-merale furaalu, ama tukóló mulale sukamótóró ó hepen bemó betó mole so whjró i haemó betó mole so whjtamo fea betapaae touróló, betə topo whjnétóró təteróló kaae tapa, ə aqmó beterópóló eraalopó. Ai sekéta, ti Yesu Kerisotórótipó.

¹¹ Də ə tuqmó betepa, ama sókó sóró kae beteró betereteita, hale meipó. Mo taketi fea ala ama mo eraalopó yóló mulaletei motóró dokonóturaalu, də mo ama naale senaletóró beteraai tukóló mulalepó. ¹² Atéyaleteita hale mei, Yesu Kerisoné dəpaae wisi ala eraalopóló, folosóró əpaae kisipa tiró betere so whj də mepaae so whjné killitu, Kótóné ama kae ere də wisinaale erapa kelaie, yóló ə dukirópóló erótú beterapó. ¹³ Dia aluyaqsóró tao saaire mo bete mole fo wisi wosetepa, Kótóné diákélé dətamo touróló Yesu Keriso tuqmó beteralepó. Ti əpaae kisipa tiki tiratepa ama so whjpóló, diaaq tikimó mo dirii siri mulóturaalu, ama melaalopóló tukóló mulale Dəi Kepe Wisi mo melalepó. ¹⁴ Ai Dəi Kepe Wisi melaleteita, take Kótóné dəpaae wisi ala mo eraalopóló kisipa muópóló melalepó. Kótóné ama

dupuyale so wh̄i mo wisiyóló betaaire tikipaae dapesó faai hâle betepa, kale Dei Kepe Wisi dätamо hâle bëtótóró tawaalopó. Tépa, so wh̄iné ai ere ala fea kilitu, ita Kótóné mo kae ere dë wisinaale erapóló, ama doi doasi mulaalopó.

Pol-né Talepaae mo kée yóló moma yale ala

15 Atére betené diaç Yesu Kerisopaae kisipa tiki tiró bitu, Kótóné ama kae bëteró betere so whipaae yaala sókó furaalu, wisi ala erótú bëterapó depa yálo wosalepó. **16** Atéyale sukamó kaae sóró, Talepaae mo kée yóló, yálo diámó momaraté wou betere ala kisipa keteréni, miókélé hâle yó tarapó. **17** Yálo diámó momarótú betere ala i ape. Dá tëteróló kaae tare wh̄i Yesu Kerisoné alimata, mo kae ere dë fãane Kótó bëterapó. Atére Kótóné diaaq kepe tuapaae fosó fosói ala eróo, kinó betere ala hâkearóo, yópóló momatu bëterapó. Aita hâle mei, a etei kaae Talepóló dijané kisipa deté fópóló dapó. **18-19** Yálo momarótú betere ala me i ape. Kótóné ama ere dë diaaq hosaa tuämó daale kelené kolópóló dapó. Take diápaae eraalopa ape yóló bope yale ala wisi diaaq kelené diriyóló kolóló tué yóo, take ama dë tuämó betaai dape saalopóló kisipa mutu, kae bëteró betere so wh̄ita, Kótóné ama ke bole əla wisipóló tué yóo, dä əpaae tué tiki tiró betere so wh̄i tao sóró eratere mo kae bole fotokökélé kisipa yóo, yópóló momarótú bëterapó. **20** Ti ai fotoköta, Yesu Keriso mo ti sukäletei Kótóné ama momó kepaaróló bëterale doasi fotokö kaae ai ape. A atéró kepaaróló, hepen be ere tikimó ama turu naase dëmó bëteralepó. **21** A bëterale tikita, tëteróló kaae tare alakélé, ama tëteróló

kaae tare tuämó me whipaae teteróló kaae tawae yóló, sóró beteratere alakélé, doasi fotokó bole alakélé, doasi hae kwia teteróló kaae tare alakélé, mió i alimókélé, take betaaire alimókélé, doasi doi matere alarape fea Yesu Kerisoné ama doi mole alané teteróló mo ti teraae falapó. ²² Fea ala feata, Kótóné Yesu Kerisoné teteróló kaae tare aomó beterópóló eróo, ama so whjró atima tao sóró eratere alatamo fea amatóró teteróló kaae tanópóló topo whj sorró beteróo yalepó. ²³ Ai so whjta, mo ama tikitóró daaleteiné fea ala du betere tuapaaekélé, kae kae ere ala tuapaaekélé, ama tikimó ere alatóró fayóló suró beterapó.

2

Dä Yesu Kerisotamo kepaaróló beterale fo

¹ Ti take Kótóné yóló muló betere fo diaaq tukóló du betale dowi ala tuämó sukóló molepó. ² Take diaata, i haemó mole kae kae du betere ala sya fóló yóo, tó sa tuämó té mole tiki teteróló kaae tare kepené dere ala sya fóo du betalepó. Ai kepeta, miókélé Kótóné fo tikitú betere so whj tuämó bitu, ama kisipa mole alatóró erópóló du beterapó. ³ Take dákélé fea ai ala du betere so whjtaamo bitu, tó tikané ekelyóló dowi ala yó tarepó. Atéturaalu, tó tikané yaai hékesetere alaró mo hae whjné mole tuétamo maaté sya fu betalepó. Atétu, so whj mo whjné detu dere kaae, dákélé atéreteiné Kótó q fopaae butu melaaire kwia senére so whj beterepó. ⁴⁻⁵ Däné yale dowi alané dä sukóló mupatei, Kótó q tuämó kólené sukutere ala mo faanuraalu, ama däpaae mo doasi yaala sókó

faleteiné, Kótóné so whị teteróló kaae tare whị Kerisotamo dákélé kepaaróló beteralepó. Até yale alata, amatei dią hález hamokoróló tao salepó.⁶ Dá atéró, Yesu Keriso tuqmó betereteiné Kótóné a kepaaróturaalu, dákélé ątamo betqmó kepaaróló, Kótóné ama teteróló kaae tare tiki hepen-mó Yesu Keriso sóró beteróturaalu, dákélé ątamo betqmó beteralepó.⁷ Ti aita hález mei, dą fea Yesu Keriso tuqmó betereteiné nalo bitiré faaire alimó Kótóné dąpaae yaala sókó furaalu, ama hález hamokoróló tao salepó. Ai ala tuqmó mo doasi ke boletei yó maté fu betepa dąné kolóló kisipa yópóló erapó.⁸ Ti noatepae, diaaq tué tiki tiró betere ala kilituraalu, Kótóné ama hález hamokoróló dią tao salepó. Ti diqneitei dią tao sere ala ini, Kótóné ama tao sere ala diqmó hález malepó.⁹ Ti aita, noa betené meipó. Me whjné ama erale wisi alané yalepóló, bopé fake yaqsóró yalepó.¹⁰ Dá Yesu Keriso tuqmó betepa, Kótóné ama fosó fosói kisipané dą kisi whị aleróló beteralepó. Atére beteta, Kótóné ama yaai kisipa mole ala wisi dąné erópóló, mo taketitei taleróló munélipakalepó.

Keriso tuqmó mo betq faketóró aleró beterapó

¹¹ Térapa, take dią Juda meire fake deóló betepa, tiki sekäę tukóló siriró beterapó du betere whjrapené duraalu, dąta tiki sekäę tikipatei, dią tikinipóló só deróló erótú betere fo diaaq ai i kisipare ape. Ti tiki sekäę tukóló sirirótú betere alata, mo whjné naasenétei erótú beterapó.¹² Dią atéró betale sukamó Yesu Kerisotamo betqmó bitini, kae betale ala kisipa muae. Israel hae talerapené dią atimatamo toune waqsóró

sesétepa, dią wale so whjtóró bitu, Kótóné ama so whj̄ tao suraalu, eraalopó ere ala wisi senére so whj̄ bitinipó. Dią atéró bitu, take waaire be démó dąpaae i ala wisi mo eraalopóló tuékélé muni yóo, i haemó bituraalu Kótóné dą teteróló kaae tarapó tuékélé muni yóo, eretei diaaq kisipa muae. ¹³ Ti taketa, dią mo tika kae betaletei, ama fäkené dupuyóló dapesó wóló, Kótó betere felekemó Yesu Kerisotamo betamó beteralepó.

¹⁴ Ti Yesu Keriso ąta, hosaa muni deyóló dua betere bete Tale ereteiné so whj̄ tekeyóló fake tamo betepa, bóe amatei firóló mo betą faketóró beteralepó. Téturaalu, ai fake tamo tuämó ere satale fisikóló taae faralepó. ¹⁵ Atéró fisikaleteita, ama tikimó erale alané kale tukóló muló betere fokélé, ai fo tuämó mole forapekélé, etéró yae dere forapekélé fea tokóló aluralepó. Ama yaai kisipa mole alata ai tamo fake ą tuämó mo betą whjtóró aleróló, bóe mo ti firaai yalepó. ¹⁶ Ai kale betą tiki tuämó fake tamo wusuró betepa, ama filipaa ni tómó erale alané Kótótamo bóe du betaletei, touróló betamó beteróo, kale fake tamo du betale bóekélé kemeróo yalepó. ¹⁷ Atéró ą wóló, dią saletómó betó mole so whjró, felekemó betó mole so whjtamopaae bóe dele ala taaróló, dua betaе yalepó. ¹⁸ Ti noatepae, dą fakeró dią faketamo fea touyóló Yesu Keriso tuämótóró bitu, Alima beterepaae sókó faaire alata, Dęi Kepe Wisiné betą fotokoratepa fenérapó.

¹⁹ Ti taketa dią kelepaa kilini, wale so whj̄ betaletei, mió dią Kótóné so whjtamo touyóló betaletoró alée fóló, mo ama naale senaale beterapó. ²⁰ Kótóné ama naale senaale betere beta,

hale hae tómó tēnipó. Ai be diriyóló daalópóló, mo diri eleké biliyóló, ai tómó be tētu dere kaae, *aposel whiraperó* Kótóné ama fo eratere kóló whirapetamo ti be iru eleké kaae deyóo, Yesu Keriso ąta, mo doasi hulua yapo eleké kaae deyóo, erapó. ²¹ Be tētere ąla ąla fea hulua elekémó beleróló be diriyóló daalatu dere kaae, Talené ama yale alané dą fea ą tuqmó touróló bitu, ama mo kae tēne momatere be daalópóló tētē hutu beterapó. ²² Atétu dere kaae, diákélé fea ą tuqmó betereteiné Kótó ą betaaire be wisi daalópóló tētē hutu beterapó. Atéró tētere bemó Dei Kepe Wisi betereteiné Kótó ą beterapó.

3

Pol Juda meire fake tuqmó kale fo wisi yó mótu betale ala

¹ Atéreteiné ęta, diajudá meire fake so whipaae Yesu Kerisoné fo wosópóló, erótú betepa *dipula* sóró beteró betere whj Pol-né dapó.

² Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala dia feané tué yópóló, epaae tēteróló kaae tawae depa, kaae tarapó dere fo dijané wosetu yalepó. ³ Kótóné ama dia feapaae mo eraalopó yóló mulale ala take so whj feané kolóló tuéni, kinóló moletei Kótóné epaae hakearóló yó matepa, diapaae sawa halekeróló ai aseyalepó. ⁴ Atéyalepa, yalo i dere fo dijané dosqaturaalu, Kótóné ama so whj tēteróló kaae tare whj Kerisoné yale ala kinóló mole bete yalo tuére kaae, dijanékélé tué yaasepóló dapó. ⁵ Ti ai beteta, mió Dei Kepe Wisiné Kótóné ama kae beteró betere *aposel whiraperó* Kótóné ama

fo eratere kóló whírapetamopaae yó male kaae, mo take bitiré wale whírapepaae hákearóló yó menipó. ⁶ Ti ai kinóló mole ala i ape. Juda meire fake so whíné kale mió wosetere kisi fo wisi wosóló, Yesu Keriso tuámó betepa, Kótóné ama Israel so whípaae melaalopóló tukóló muló betere əla, Juda meire fake so whínékélé sóo, dią ai Juda faketamo betə tikitóró daayóló betóo ereteiné, atimapaae eraalopóló muló betere ala diapaaekélé eratepa sóo yaalo ai ape.

⁷ Kótóné ama bole fotokö hákearóturaalu, ama hamokoróló tao sere ala əpaae hale melalepó. Atéreteiné mió kale wosetere kisi fo wisi yalo yó melópóló, ə ama kutó diratere whí sóró beteralepó. ⁸ Mepaae Kótóné so whí betó mupatei ə betə doi muni, mo belei sókótei betepa, Kótóné ama hale hamokoróló tao sere ala eróturaalu, əpaae i kutó dirae yóló melalepó. Ai melale kutóta, Juda meire fake so whípaae Yesu Keriso tuámó mole mo doasi ke bole ala wisi turó yó melópóló ə sóró beteralepó. ⁹ Tétu, i haeró yó mole əla əlatamo kaarale Kótó tuámó, take bitiré wale alimó kilini kinó betere ala bete mió so whí feané tué yópóló, əpaae kaae tawae yóló ə sóró beteralepó. ¹⁰ Ama yaai kisipa mole alata etérópó. Mió ama fake so whí tuámó erótú betere alané hepen ere tikimó betó mole teteróló kaae tare keperó fea ala teteróló kaae tanópóló male fotokötamoné Kótóné ama kae kae ere fosó fosói ala hákearatepa tué yópóló erapó. ¹¹ Atéyaleteita, mo taketi Kótóné ama eraalopóló tukóló munélipakale ala dą teteróló kaae tare whí Yesu Keriso tuápaae erale alané dokonó beterapó.

12 Atéró ą tuämó bituraalu, ąpaae kisipa tiki tiró betereteiné Kótó beterepaae faaire tū mené sesénipa, halaainé fó betä yae. **13** Térapa, dią tao su betere alamó ępaae i erótú betere sek̄ei alarape kilituraalu, dią fomo yóló haepaae derepaqse. Ti noatepae, ama kae ere dę wisinaale diäné mo saaireteiné ai sek̄ei alarape erótú beterapó.

Efesus so wh̄imó mamarale fo

14-15 Aya Kótóné ama ai doasi wisi ala eró batereteiné ę bukutiri teáró bitu, diämó momarótú i betere ape. Ti ó hepen bemó betere naale senaaleró, i haemó betere naale senaale-tamo feané Aya ą betä beterapó. **16** Atére Aya betere felekemó bukutiri teáró bitu, momatu bateretei i ape. Mo kae ere ala wisinaale ą tuämó fānuraalu, diäné kepe bete tuäpaae ama Dēi Kepe Wisiné fotokö bulópóló momarótú beterapó. **17** Atétereteita hale meipó. Dią ąpaae tué tiki tiró betepa, Yesu Keriso ą diäné hosaa tuämó baterópóló kisipa mutu dapó. A atéró betepa, ni feleke haepaae doropóló diriyóló daatu dere kaae, dią Kótóné ama yaala sókó fole ala tuämó baterópóló dapó. **18** Diäró Kótóné wisiróló kae bateró betere so wh̄itamo fea ama bulatere fotokné Kerisoné däpaae doasi yaala sókó fole ala mo turó diriyóló tué yópóló dapó. **19** Ti ai yaala sókó fole bete turó dä mo wh̄iné tuénitei diaaq tuénékélé, hosaa tuämökélé mo diriyóló tué du-raalu asa yópóló dapó. Até duraalu, Kótó ą tuämó fāyóló şure kaae, dią tuämökélé fāyóló şurópóló momarótú beterapó.

20 Ti dą tuämó ama erótú betere fotokonétei, dąné kisipané eranée dere alaró moma duraalu wosetera alatamo ama sümó eranérapó. **21** A atei kaae whị bethereteiné, dą Yesu Keriso tuämó ama fake so whị bitu, ama doi wisinaale mió i alimokélé, take betaaire alimokélé, hale sóró horaté fu betherópóló yae. Mo kée! Téyópóló yae!

4

Yesutamo olekeyóló mo betä tikitóró daale ala

1 Eta, Talené ala erótú betheremó *dipula* betheratepa bitu, yalо diapaae ma fo i dapa wosae. Diaaø du betale ala taaróló, Talené ą beterepaae ape depa wóló, ama so whítóró betherapa wisi ala betä erótú betae. **2** Talené ama teteróló kaae tare aomó bitu bopé faketere ala ini, ama eraai kisipa mole ala erópóló, naaotei ya teteróló mo dua betae. Téturaalu, naao no netamo naameyóló dua bitu, me hásókó fole ala ó me sekëi ala eratepa hapale tokó meni, mo dua kaae taté fu betae. **3** Téturaalu, kale Dëi Kepe Wisiné dią Keriso so whị fea mo betä kisipatóró mulóló betheró betheretei, diañé doróló fake tekeyaqse. Aténi, hosaa muni deyóló mo dua betere alané dią fea dokóló mo betä faketóró betherópóló yae. **4** Diapaae eraalopó yale wisi ala saai ape depa yale hajta, mo betä hajtóró mulure kaae, dą fea mo betä tikitóró daayóo, Dëi Kepe wisikélé betatóró betoo erapó. **5** Atéru, dą teteróló kaae tare Tale betatóró betepa, ąpaae tué tiki tiratere alakélé, ama doimó wéi tóputere alakélé, mo betatóró erapó. **6** Dą teteróló kaae tare Kótota,

betatóró betepa dä fea ama naale senaale beterapó. Atéru, fea ala amatóró teteróló kaae tawóo, mo take bitiré wale alimókélé, mió i alimókélé, take nalo waaiere alimókélé, deté fu betere ala fea ą tuamótóró yóo, mepaae ere ala tuamókélé ątóró betóo, erapó. ⁷ Atépatei, Yesu Kerisoné ama kisipa mole ala sya furaalu, ama hamokoróló hale tao sere ala dä feamó dokoróló melalepó. ⁸ Atére betené Kótóné i fo aseyóló muló beterapó.

“Ą kepaayóló mo ópaae huturaalu, wae sóró ama kutó diratere whjrape naase tamo dokóló dapesó furaalu, mepaae wisi wisi ąla ama fake whjrape ąliróló melalepó,” erapó.

⁹ Ti ą “Ópaae holalepó” dere fo noa betené déròpóló, dią kóló kóló yaqsóró i dapa wosae. “Ópaae holalepó” dere fota, folosóró ą mo haepaae derepelepó. ¹⁰ Atéró, kepaayóló momó ópaae huturaalu, fea tiki ątóró suróló, hepen berapekélé teteróló, mo ó taoró beterale sekéta me kae mei, kale hae aopaae derepele whj ątórótípó. ¹¹ Atéturaalu, ai sekéné amatóró i kutórape taleróló malepó. Mepaae whjrape ama fo erale fópóló *aposel* doi melóló sóró beteróo, mepaae so whj Kótóné ama fo eratere kóló whj sóró beteróo, mepaae so whj ti Kótóné fo wosenire so whj yó melópóló sóró beteróo, mepaae ti Kótóné so whj teteróló kaae tare *pasta* whj sóró beteróo, mepaae ti kale fo wisi yó matere whj sóró beteróo, erapó. ¹² Atéyaleteita, Kótóné ama so whjné mepaae so whjpaae eraaire wisi ala etéró yae yóló yó maté fu beterópóló, yalepó. Atétere alané ama so whj Kerisoné tikitóró daayóló mo dirii so whj beteraté

fenérapó. ¹³ Atétu, dą fea Talepaae tuę tiki tiró betóo, Kótóné naalema etei kaae whjpoló bete mole fo diriyóló kisipa yoo duraalu, mo betą fake alée fóló mo dirii so whj betaalopó. Atéró bitiré furaalu, Keriso ą me ala yaqanı mo turó fąane whj wisinaale biture kaae, dąkélé até yaalopó.

¹⁴ Atéró dirire whj betereteimó, keteirapené dere ala kaae dą momó kae yaalo meipó. Beséró węi asyatamoné ni tiki upaae só fu, ipaae só wou dere kaae, u fo wosene i fo wosene yaalomeipó. Ti mepaae whjrapené dowi ala yaai mole kisipa u tuąpaae hiró bitu, hale tómó so whj dilikóló, kae kae yó matere fomó kisipa tiraalo meipó. ¹⁵ Aténi, yaala sókó fóló mo bete mole fotóró duraalu, dą teteróló kaae tare Topo whj Yesu Keriso tuąmó doaté horóló, dąné kae kae dere alakélé, fea ama dere alatamotóró suyaalopó. ¹⁶ A atéró betereteiné, ą tuąmó bole fotokoné whjné tiki feleke diritamo olekere kaae, dą fea mo betą tikitóró daayóló beterapó. Atéru, Talené dąpaae diyae yale kutó dirótú betepa, ti dą yaala sókó fole tuąmó doa deté faalopó.

Talené dęnę deyóló beteró betere naale senaale kaae betere ala

¹⁷ Térapa, dą fea Tale tuąmó bituraalu, yalo i dere ma fo sya fóló mo erae. Kótóné fo woseni hale betere so whj atima wisi ala yaaire kisipa muniru hoko betere kaae, diąkélé ai ala momó kae yaqse. ¹⁸ Atima hosaa tåruraalu, wisi tuékélé munireteiné tikikélé dilikiyóló Kótóné mo ti betere ala tuąmó bitini, tika kae beterapó. ¹⁹ Atéró, dowi alané hosaa tóruró betereteiné, atima dere dowi

ala taalaaire kisipa muni, tó tикинé feléyóló yaaire
ala betä hale yó tarapó. Ai ala tómó mepaae
kae kae sonaalei alakélé hale yó taté fu beterapó.
20 Tépatei, diaç Yesu Keriso kisipa deté waleteita,
atimané du betale ala sya fóló yale tikimó inipó.
21 Yesu Kerisoné mo bete mole fotóró mené depa
diaaq wosóo, a tuamó betepa mené diapaae yó
meloo, yale fo dijané wosetu yalepó.

22 Take dijané du betale alamó tué muturaalu,
atimané diapaae yó malepó. Tó tикинé diaç
dilikitepa ekéleyóló du betale alané diaaq
kelaaretei tiki derqakele kuti kaae sokóló taae
falae. **23-24** Téturaalu, diaaq tué tiki kae muóló,
kisi kuti derótú dere kaae, kisi whj derae. Ti ai
kisi whjta, Kótó tuamó mo donoi alaró kae ere
dë wisinaaletamo fapanure kaae yóló beterópoló,
kaaró beterapó.

25 Atérapa, ai du betere kapala alarape mo ti
taaróló, diaaq be whj so whjpaae diaç dokø feané
mo alatóró erótú betae. Ti noatepae, hóró naase-
tamo tikimó botokó wóló, betä tikitóró daalure
kaae, dä Keriso so whj fea touróturaalu, mo
betä tikitóró beterapó. **26** “Yä fopaae buturaalu,
dowi ala yaqse,” Naao me whjtamо atéró butere
fopaae hale bupatei, be dë hale kemeyaqsóró yae.
27 Téturaalu, diaaq betere ala tuapaae Satan-né
ama tué mole ala eraqsóró té mulaqse. **28** Mepaae
qlémi nuku betale whjrape ai ala mo taaróló,
atima naasenétóró kutó kae dióló qla nòpóló yae.
Atéró ditere kutómó botokotere qla mepaae yayá
dere so whjmó melópoló yae.

29 Dijané dere foné mepaae whj doraqsóró naao

dere fo woseturaalu, a tuämó mole seké ó yayare ala wisiraaire fo betatóró yae. Diänétamo ai ala depa, ti ai fo wosetere so whikélé tao senérapó.

30 Take Kótóné dia dupuróló beteró betereteita, ópaae dapesó holaalopóló tué muópóló, me qla seperótú dere kaae, Kótóné dia ama so whipóló däle mulóturaalu, ama Dëi Kepe Wisi dia tuämó beteró beterapó. Atérapa, diäné du betere alané Dëi Kepe Wisi dekené sukutu seké yaqsóró yae.

31 Téni, dei fomaake kisipa mutere alakélé, hapale fopaae buturaalu dere alakélé, mo häle fopaae butere alakélé, hole suraalu fo faketere alakélé, eratere fokélé, mepaae so whipaae kae kae dei kisipa mutere alakélé, fea taalae. **32** Téturaalu, wisi tué betä muóló, wisi alatóró eróo, kolené sukutu u tao su i tao su yóo, du betae. Atéturaalu, dia Yesu Keriso tuämó betepa, Kótóné diaaö yale dowi ala kwia kemerótú yale kaae, diapaae dowi ala eratere whiné kwiakélé häle kemerae.

5

1 Däta, Aya Kótóné ama hosaa turó muóló, yaala sókó fale naale senaale betereteiné ama dere alatóró däné suróló enérapó. **2** Ti noatepae, felé këlaa wisi Kótó beterepaae fópóló simó sukulaa dalatu dere kaae, Yesu Kerisoné däpaae yaala furaalu, ama betere bete häle melóló sukalepó. Atéreteiné dä yaala sókó fole ala tuämó bitu, däné ne nopaaekélé atéró yaala sókó fu betenérapó.

3 Tétu, dia Keriso fake so whi tuämó nöpu nokole ala ó, mepaae hóko alatamo hosekéróló du betere ala ó me qla wisi dekéró senée yóló, ekele dere ala mo yaqse. Ti noatepae, ai alarapeta, Kótóné

ama kae beteró betere so whjné yaaire ala meipó.

⁴ Ai dosayale alarape mepaae i ape. Nópu naai kisipa mutu, hale mulatere alakélé, tué tekeyóló ini, hale hoko dere fokélé, so whj tekanóló dō nalatere fokélé, momókó yaqse. Ti noatepae, aita dñé enénire alapa, Kótópaae mo kée fo betá du betaе. ⁵ I fota, mo dapa diriyóló wosae. Nópu nokole so whjkélé, kae kae dowi ala hosekéró du betere so whjkélé, néli whj betaairaalu wisi wisi qla dekéró senée dere so whjkélé, Yesu Kerisoró Kótótamoné teteróló kaae tare aqmó mole wisi wisi ala mo saalomeipó. Ai dosayale alarape yó tare so whjta, Kótó aqmó sukóló bitu, ama doi hale sóró horéni, ai alarape aqmó betó moleteiné, ai qla qlarape ti atimané Kótó aleró beterapó. ⁶ Térpa, mepaae whjné bete muni hale fo duraalu, diaq dilikaqsóró yae. Ti noatepae, atei kaae ala deremó, Kótó ą fopaae buturaalu, ama fo tukóló ai ala du betere so whjpaae kwia mótu beterapó. ⁷ Térpa, diaqkélé atimané ai du betere ala yaqsóró betamó touyóló bitu, mepaae dere ala momókó yaqse.

⁸ Ti taketa, diaq diliki tuqmó betaletei, taaróló mió Talené ama ere dē tuqmó ai beterapa, ai dñé deyóló beteró betere naale senaletóró betaе. ⁹ Ti noatepae, wisi niné du wisi oletu dere kaae, da dē tuqmó betepa, ti ai dñé du olerótua betaalo ai ape. Kae kae wisi ala eratereteikélé, me ala muni, mo donotóró dere alakélé, kapala fo mei motóró dere fokélé, fea ti dñé dutóró ai ape. ¹⁰ Téturaalu, diaqne dere alamó Kótó ą hékese yaaire ala démoló, diaaqtet kqae kolóló tué yae. ¹¹ Tétu, diliki tuqmó betere so whjrapené du betere alata, du wisi oletumipa atima beterepaae feni, atimané kikitihiróló

du betere alatei so whị feané kolóló tué yópóló hąkearae. ¹² Ti noatepae, Kótóné fo tikitū betere so whị tuämó kikiti hiróló du betere ala mené teraatepa haletóró yaalopó. ¹³ Tétu betepatei, ai hiróló du betere ala fea denção hąkearatepa, so whjné kelenérapó. ¹⁴ Ti dençãota, fea əla fea kolópóló dérótú beterapó. Atére betené i fo dapó.

“Dią noke fire so whjirape-ó, dią sukóló moletei kepaayóló betepa, ti Yesu Kerisoné diąpaae déraalo ai ape,” dua dapó.

¹⁵ Térapa, dią kisipa okokore whị kaae hōko bitini, kisipa dotoróę fóló mole whị biture kaae, mo hotowaró betae. ¹⁶ Mió dąta, dowi ala du betere alimó i beterapa, Kótóné ama wisi ala eraaire té mupa, ti ai be dę dokö fea eraté fu betae. ¹⁷ Atéturaalu, kisipa tiki okoko yóló hōko bitini, Talené ama kisipa mole ala betą kąae kolóló tué muae. ¹⁸ Topo doyaai kisipa mutu *wain* węi mo dekéró naqse. Atéró topo doturaalu, so whị feané keletómó kae kae sonaalei dowi ala kaaratapó. Atei ala ini, Dęi Kepe Wisi dią tuämó fąanópóló yae. ¹⁹ Atéró bituraalu, Kótóné *buk-mó* asęyóló muló betere wole fokélé yóo, mió betere so whị feané tuére wole fokélé yóo, mepaae so whipaae Dęi Kepe Wisiné yó matere wole fokélé yóo du-raalu, u yó mótu i mótu du betae. Atéró, dere wole fo diaaq kolónékélé, mo hosaa tuämókélé hajtamo Talepaae feléi wole fo du betae. ²⁰ Betere dokö fea du betere alamó, dą teteróló kaae tare whị Yesu Kerisoné doimó Alima Kótópaae mo kée! du betae. ²¹ Ti Yesu Keriso ąta, doasi doi mole whị beterapóló wituraalu, diąsisi me whị aqmó bitu

dere fo u wosetu i wosetu du betae.

Dokore so whipaae dere ma fo

²² Térapa, whjné dokore sorape-ó, dią dą teteróló kaae tare Tale aqmó sukóló biture kaae, diaaq whj aqmó betae. ²³ Ti noatepae, Yesu Kerisoné ama fake so whjta, ama tikitóró betepa, ą topo bituraalu, atima aluyaqsóró tao su betere whj biture kaae, whj ama soné topo beterapó. ²⁴ Atérapa, Yesu Kerisoné ama fake so whj ą aqmó sukóló biture kaae, whjné dokore sorape dią fea ala duraalu, diaaq whj aqmó bitu depa mo wisirapó.

²⁵ Dią so dokore whjrape-ó, Yesu Kerisoné ama fake so whjpaee yaala sókó furaalu, ama betere bete mótu yale kaae, diąné sopaae yaala sókó fóló, wisi ala erótú betae. ²⁶ A atéró sukäleteita hale mei, ama dokaaire so ama fonétei węi tópuróló fokale tikimó me dowi alakélé muni, mo kae so beteralepó. ²⁷ Atétu, ama so me dowi alakélé muni, ama ere dęné kelaalo mo kokore so beterópóló du beterapó. ²⁸ Atére kaae, so dokore whjrape diąné tiki wisiyóló kaae taru dere kaae, diąné so wisiyóló kaae taruraalu, yaala sókó fu betae. Mepaae whjné somapaae yaala sókó fóló, wisi alatamo erótú betepa, ti amatei ą yaala sókó fu beterapó. ²⁹ Whj betanékélé ama tiki hóróló bóe dele ala dumi, wotetepa ąla nőo, me ala yaqsóró amatei hotowayóló kaae tawoo dere ala so whj feané du beterapó. Atétu dere kaae, Yesu Kerisoné fake so whj amatóró mo wisiyóló kaae tarapó. ³⁰ Ti noatepae, dąta ama tikitóró betereteiné ama wisiyóló kaae tarapó. ³¹ Atére betené i fo aseyóló muló beterapó.

“Whjné ama hama alima taaróló sotamo dokotepa, ti atimaamo mo betä tikitóró daayóló betaalopó,” erapó.

³² I dere fo beteta tómó muni, mo apaae derepalapó. Tépatei, yálo i dere fo Yesu Kerisoró ama fake so whjtamo tué muturaalu dapó.

³³ Ti mo deretei, dią so dokore whj fea diaaqtei dijané tiki yaala sókó fu dere kaae, dijané sokélé wisiyóló kaae taru yaala sókó fóo, sorape diákélé diaaq whj aqmó bitu, wisi ala eróo du betae.

6

Hae ayaró naale senaale tamopaae dere ma fo

¹ Naale senaale-ó, dią Talené ere fo sya fóló diaaq hae ayané dere fo mo betä wosóló erótú betae. Ti aita mo dono ala dapó. ² Diaaq hae aya wisi doi mulópóló, dijané wisi alatóró du betae. Ai tukóló muló betere forape kaae sóró dosaté wapa, Talené diapaae wisi ala eraalopó ere foró tukóló muló betere fotamo sürü folosóró mulapó. ³ Dijané hae aya aqmó betae yóló muló betere fotamo sya fóló erótú betepa,

“Ti dią i haemó fölo sukamó bitiré fóló, mo wisi alatóró deté fu betaalopó,” erapó.

⁴ Dią naale senaale ali-ó, diaaq naale senaale atima fopaae buópóló hasekçai ala eraçse. Aténi, atima Talené fo tuçmó doayóló naale senaale wisi beterópóló, ama fo etéró eraalopóló, ma fotamo dua yó maté fu betae.

Teteróló kaae tare whjraperó wae sóró kutó di-ratere whjrapetamopaae ere fo

5 Dią wae sóró kutó diratere whírape-ó, dią Yesu Kerisoné dere fo wosóló, a aomó biture kaae, i haemó dią teteróló kaae tare whírape kilitu wiyóló aomó betaе. Atétu, atimané yae dere fo wosóló wisi kisipatamo erótу betaе.

6 Atétu, dią wae sóró kaae tare whírapené dią whí wisipóló dukirópóló, atimané keletómó maaté kutó hatepaa yóló dini, atima alupakélé ó betepakélé, betą alatóró yae. Ti Yesu Kerisoné wae sóró kutó diratere whí kaae bitu, Kótóné ama kisipa mole alа eróturaalu, diaaq hosaa tuamó ketekę buóló dirótу betaе. **7** Atéturaalu, ita mo whjné kutópóló tué muni, Talené kutópóló tué mutu, diaaq hosaa turóné keteketamo dirótу betaе. **8** Ti noatepae, wae sóró kutó diratere whí ó hale mo betere whí noa kaae wisi alа ó wisi kutó dirélimó, ti alamó Talené dupu melaalopó ere fo diaaq wosóló ai kisipare ape.

9 Teteróló kaae tare whírape diákélé, atimapaae i yae dere alа kaaetóró duraalu, diaaq kutó diratere whírapepaae mo wisi alа erae. Atimapaae dią i kutó wisiyóló dirénitepa, diapaae i kaae sekéi alа eraalopó wiréli fo yaqse. Atimakélé diákélé, fea teteróló kaae tare Tale ó hepen bemó beteretei, diaaq ai kisipare ape. Ti ai sekéta, mepaae so whípaae wisi alа eróo, mepaae so whípaaemo hoko alа eróo dere Tale bitini, mo betą kaae alatóró eratere Talepó.

Kótóné dámó matere boé dele qla waseró sepaketamo tawae

10 Yalo mo kemeróturaalu dere fo i ape. Dią Tale tuamó bitu, ama bole fotokö sóró betaе. **11** Satan-

né ama yaai kisipa mole dowi ala eraqsóró seséturaalu, bóe dópóló Kótóné matere qla qla taaréni, mo fea deróló siki siki yóló daayae. ¹² Ti ai bóe dele alata, mo wutiró dikitamo sóró mo so whítamo bóe dae yóló dumipó. Dạné bóe dele alata, i haemó diliki tuámó dere ala teteoróló kaae tare topo keperapetamokélé, atima doasiné i ala yae yóló, sóró beteró betere keperapetamokélé, kae kae fotokó bole keperapetamokélé bóe dóo, gó sá tuámó hepen kaae ere tikimó betó mulu, dowi ala eraai doasi fotokó butu betere keperapetamokélé, bóe dóo du beterapóló dapó. ¹³ Térapa, bóe whjné dowi ala eraaire be dę wapa, dią daale tiki taaróló botokó feni, bóe whjné yale dią tikimó sene waqsóró sesé yaaire qla qla fea, Kótóné diámó melaletei deróló beta. Atéru, bóe whj wópóló siki siki yóló, kaae tawóló daayae. ¹⁴ Atéró fotokó buóló daalu, mo fo ti to kaae sóo, bóe whjné yale bopémó saqsóró, bóe wase dakerótü dere kaae, Kótóné dą melale donoi ala bopémó dakeróo, Talené ala eräle faairala, kale kisi fo wisi holeke be kaae horoo, mo so whjró Kótótamo bóe firóló, hosaa muni deyóló mo dua beteratere fo wisi dạné hosaa tuámó muló epa, dią siki siki yóló betenérapó. ¹⁵⁻¹⁶ Ai alarapetamo touróturaalu i alakélé yae. Dowi kepené dą siritu betere si dokole yalené dą tikimó saqsóró sesé dere bóe waseta, tué tiki tiratere alapa, ai ala wase kaae fosókó tawóló daayae. ¹⁷ Kótóné dą aluyaqsóró tao sere alata, bóe daai derótua dere topo tao kaae deróo, kale Dęi Kepe Wisiné fosóratere sepake tawóló daayoo yae. Ai sepaketa, ti Kótóné ama fo wisipó. ¹⁸ Atéruraalu, kale Dęi Kepe Wisiné dią

fotokoratere, betere dokø fea kae kae dere alapaakélé, kae kae wale sekèi alamókélé, Kótópaae i ala erae yóló momakélé yó tawae. Atei kaae dere moma kutirimó mulóló tué yó taru, dià noke kèle ini, kele diriyóló bituraalu, Kótóné kae beteró betere so whikélé fea tao sòpóló momaratere ala hale yó tawae. ¹⁹ Atétu, kale fo wisi yalo yó melaaire sukamó Talené ama fo bete əpaae yó melópóló əmókélé momarae. Atétepa, ti ə halaainé daalu, kale fo wisi yó matereteiné Kótóné ama hiróló mole ala hakearaalopó. ²⁰ Ai fo wisi yó melópóló sóró beteró betere whítei, atima ə *sein* képiné dokóló *dipula* beteró beterapó. Ti aita, əpaae dirae yóló melale kutó ereteiné ə wikélé ini, halaainé daalu yó melaai dapa, əmó momarótu betae.

Kemeróturaalu koleó dere fo

²¹ Yalo mo hosaa mole no Tikikas-ta, Talené ala erótú betere whí wisipó. Amata, yalo du betere alaró ə betere alatamo etérapóló, diàpaae depa wosóló tué yaasepóló, a dià beterepaae ai dotonatere ape. ²² Ti ə dotéyaaai dere beteta, dà betere ala diàné kisipa yóo, dià keteké buópóló, ama fotokoratere fo yóo, yópóló dotonaai dapó.

²³ Dià ai be huluamó betó mole no nerape-ó, dà teteróló kaae tare whí Yesu Kerisoró Alima Kótótamo tuámó kaayóló wale hosaa muni deyóló mo dua betere alakélé, tué tiki tiratere tuámó kaayóló wale yaala sókó fole alakélé, dià feapaae erópóló yae. ²⁴ Dà teteróló kaae tare whí Yesu

Kerisopaae yaala sókó fole ala yó tare so whí feapaae Kótóné hález hamokoróló tao sere ala erópóló yae.

**Yesu Kerisoné So Whj Tao Sere Kisi Fo Wisi
The New Testament in the Falopa Language of Papua
New Guinea**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Falopa)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2009-10-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0102a9df-173c-5a64-b766-14ab67a86105